

Guéret, juny de 1910.

Dilluns de Pentecoste.

Estimat mestre:

He acullit amb una alegria d'infant l'aprobació que me porta vostre bona carta. Ja no'm desitji cap altre. La puresa y sobrietat que recuneixia en mes *Roses i xiprers* són filles d'Enllà. Camí fent, vostres llibres m'han servit de guia, y és am llur franca ajuda qu'he pujat el graó de l'art.

Poques obres m'han semblat tant properes del meu ideal. Y qu'ha de ser la poesia, sinó la reproducció dels mobiments del cor, de les grans línees dels paisatjes, sens cap idea falsa de tradició, sens cap mena de retòriques, en un ritme senzill que's plega a la mateixa sensació? Mentida, els ritmes tradicionals! Mentida, les imatjes que'ns vénen dels clàssics! Tot això, m'ho sembla qu'ho han vist y ben entès a Barcelona, mes a Rosselló no escaseja la feyna... En la vostre obra, hi ha un home que té l'ànima serena y sab descuydar tot lo que no és harmonia. Aixís, a la puresa de la visió, s'afegeix la puresa de la llengua. No's troba la puresa en la sabi imitació dels clàssics, perquè'l millor clàssic és el cor. Y hasta vet aquí una pensada: mossèn Cinto -tan estimat a Rosselló- ha escrit el *Canigó* i *L'Atlàntida*. Hont és en sa riquíssima filada de ritmes la visió directa de la nostre muntanya pirinenca o'l frenyar del mar? Doncs, això, ho he sabut veurer en els vostres llibres, y qualsevol ho veuria. Si són petits de forma, són ben grans, perquè en ells s'obra tota la serrelada y's desplega tot el mar. El va y ve de les ones, el balanceig de la sardana, el córrer de les boyres, la mateixa respiració de la natura, vet aquí lo que n'hom sent en les vostres poesies, qu'ofereixen el miracle d'ésser [...] a l'emsemps.

Dies passats, llegia a mon amiga, a la rossellonesa de *Roses i xiprers*, la llegenda del comte l'Arnau, y ella, que té l'instrucció d'una modisteta, sentia una gran esgarrifansa. Aixís habia sentit en d'altres planes la frescor dels ayguals y el bes humit de la terra. Voldria que fos ma nuesa com la vostre:

«Senyant la nuesa

de son peu descals
en l'arena humida...»

Y vet aquí per què no hi ha aprovació que me podria ésser més grata.

Ja fa alguns dies que voldria escriure en francès y pels lectors de la «Revue Catalana» de Perpinyà uns estudis sobre de poetes catalans. Lo més difícil és la documentació. Vos demanaré doncs de m'enviar una notícia de les crítiques més encertades de son obra. He llegit algunes d'elles en la «Lectura» de Madrid. Sempre ajuda la part bibliogràfica.

Además són poc coneguts els escriptors de Catalunya a França, y hasta senti la necessitat d'escriure tot un llibre sobre d'un assumpte tan interessant y tan nou. Crec que no me faltarà l'ajuda d'un mestre tant afable com seu vós.

És el vostre affm. admirador,

Joseph Pons

Prof.-agrégé: lycée Guéret Creuse.